

Tåget går för svensk klimatpolitik – vill ni bli kvar på perrongen?

Öppet brev till riksdagens partier

29 december 2018

Inför det nya året vänder vi i Klimatriksdagen oss återigen till Riksdagens partier för att tydligt uppmärksamma klimatfrågan. Den budget som Riksdagen i höst antagit pekar tyvärr i fel riktning eftersom den helt saknar insikt om den omställning vi står inför. Det är därför avgörande att vårens EU-val ställer klimatpolitiken i centrum för de kommande fem åren så att vi på allvar får ner utsläppen och andra hot mot vår miljö.

”Katastrofbudget” för klimat och miljö

Med den nyligen antagna budgeten för 2019 har Sverige för det kommande året tyvärr förlorat möjligheten att vara ett föregångsland i det globala klimatarbetet. I avsaknad av en fungerande regering har vi fått en budget som bygger på en reservation av Moderaterna och Kristdemokraterna. Den antogs med aktivt stöd av Sverigedemokraterna och med passivt stöd av Centern och Liberalerna. Inom stora delar av klimatrörelsen och även andra rörelser har den fått epitetet ”Katastrofbudgeten”.

Budgeten är ett stort steg bakåt för klimat- och miljöarbetet, när det borde vara tvärtom. I allmänna skrivningar sägs att Sverige ska vara pådrivande i omställningen till klimatneutral ekonomi, och att förorenaren ska betala samtidigt som miljövänliga tekniker ska tillåtas växa fram. Men flertalet av åtgärderna går i direkt motsatt riktning.

Medlen till allmän miljö- och naturvård skärs kraftigt ned med drygt 2 miljarder kronor. Klimatklivet, med tydliga effekter på utsläppen, raseras. Viktigt naturvårdsarbete försvagas i en tid när hoten mot den biologiska mångfalden är mer alarmerande än någonsin. En mindre satsning på havsmiljö sker men motverkas genom att åtgärder för biologisk mångfald försvagas i betydligt större omfattning.

Momsen för naturguider fyrdubblas vilket drabbar natur-turismen i Sverige. [Branschorganisationen varnar för dessa konsekvenser](#). Denna försämring förstärks av att flygskatten avskaffas, vilket här och nu innebär en ökad efterfrågan på flyg. Flygskatten måste vara kvar till dess vi har de globala reglerna på plats – inte avskaffas i väntan på dem.

Neddragningar på energiområdet halverar stödet till solceller och utlovade bidrag till solceller fryser inne, i en tid när allt fler husägare visar stort intresse för en hållbar elförsörjning. En begränsad satsning på laddstationer utlovas, men det blir i bästa fall på stället marsch eftersom stor del av klimatklivets pengar gått just till detta.

Budgeten är tom på satsningar på kollektivtrafiken – ett centralt område för att nå klimatmålen inom transportsektorn. Det enda som föreslås är att stödet för avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar sommartid avskaffas. Kollektivtrafikresande behöver premieras – inte försvåras.

Sammantaget minskas miljö- energi- och koldioxidskatterna med nästan 1,5 miljarder kronor, enligt Naturskyddsföreningen. Det strider mot reservationens tal om att ”förorenaren ska betala”, och det finns heller inga andra konkreta förslag i budgeten som vilar på denna princip. Budgetåtgärderna kommer att fördröja energiomställningen och motverka målet om en fossilfri transportsektor.

Istället för att gynna klimatskadlig verksamhet behövs riktade omställningsstöd till t ex lantbruket, handfasta investeringar i ny infrastruktur och tydlig lagstiftning mot klimatskadliga investeringar och subventioner.

Vi behöver en hållbar klimatstrategi

Budgetens klimatstrategi är att svenska utsläpp ska kvittas utomlands. Biståndet tillförs inga nya pengar men ska i högre grad användas till klimatåtgärder. Därmed frångås en grundprincip i FN:s klimatkonvention från 1992 som säger att stödet till de mest utsatta länderna ska vila på additionella medel. Den lösning som nu antagits försämrar våra möjligheter att vinna tilltro internationellt. Sverige behöver ge nya pengar till klimatsatser i Syd, inte omfördela i befintlig budget.

Reservationen hänvisar också vagt till s k CDM-projekt, där fortsatta utsläpp på hemmaplan kan kvittas mot klimatsatser i Syd. [Oeko Institut konstaterade i en rapport från 2016](#) att 85 procent av CDM-projekten troligen inte resulterat i nya reella utsläppsminskningar, vilket indikerar en sämre klimatnytta än Klimatklivet som slaktas i budgeten.

Den enskilt största satsningen är att främja den privata konsumtionen genom skattesänkningar för i första hand relativt välbeställda människor på upp till 13,5 miljarder kr. Detta kommer troligen att spå på [vår snabbt växande konsumtion](#) ytterligare samtidigt som de ekonomiska klyftorna ökar. Vår planet utsätts redan för ett alltför högt konsumtionstryck. Om alla levde som en genomsnittlig svensk skulle vi behöva 4,2 jordklot. Men vi har bara en planet. Det sista vi behöver är en påspädning av privat konsumtion för de som redan har mer än de behöver.

Det största bekymret är den totala bristen på insikt om vad som krävs för att vi ska kunna nå nollutsläpp i tid och undvika klimathotets värsta konsekvenser. Utsläppen måste ner 5-8 procent per år för att klara Riksdagens egna klimatmål. För att klara Parisavtalet mål på ett rättvist och säkert sätt, krävs [mer än dubbelt så stora utsläppsminskningar för rika länder som Sverige](#).

Att minska utsläppen inom landet med 25 procent under knappt 30 år har varit möjligt inom ramen för nuvarande samhällsstruktur. Att komma ned till noll kräver något helt annat, en transformation. Stora förändringar krävs inom energi, transporter, material, infrastruktur och byggande, textil, elektronik och jordbruk. Det krävs också förändringar i fråga om beteenden och konsumtionsmönster bland människor, särskilt de som har det gott ställt. Detta borde vara en huvuduppgift för en budget för 2019, när vi nu är på väg in i det decennium som troligtvis avgör vår civilisations fortbestånd.

Det enda möjliga politiska svaret på de existentiella hot som vi står inför är en samhällsomfattande krisplan för omställning av de sociala, ekonomiska och tekniska förhållanden som formar vårt samhälle. Det behöver vara en hoppfull plan för en framtid där den globala ojämlikheten är kraftigt reducerad, där välmående snarare än ekonomisk tillväxt är ekonomins utgångspunkt, och där vi uppnår balans mellan människa och natur.

Sverige - en klimatkraft i EU?

Klimatriksdagen kommer att lyfta klimatfrågan inför EU-valet 2019. Vi kommer att tillsammans med andra rörelser driva på svenska EU-politiker att lyfta klimatfrågan, för höjda ambitioner inom EU.

Klimatriksdagen tänker göra allt som står i vår makt för att civilsamhället ska bli den pådrivande kraften som riksdag och regering inte förmår vara. Vi har under hösten 2018 sett en närmast explosiv framväxt av klimatengagemang runt om i vårt land och även internationellt. Vi kommer i samverkan med andra rörelser att följa vad politikerna gör,

men också ta initiativ för att sätta en radikal, snabb och rättvis klimatomställning högst på agendan – såväl lokalt som nationellt och inför EU-valet.

Vi vill därför ställa er tre frågor:

Är ert parti redo att seriöst angripa klimathoten för att ge människor hållbar välfärd?

Är ni beredda att satsa på en krisplan för omställning som kan ge hopp åt barn och barnbarn?

Vilka klimatlöften ger ni inför EU-valet i maj 2019?

Karin Sundby

ordförande Klimatriksdagen

Torbjörn Vennström

Vice ordf Klimatriksdagen

Gerd Johansson-Latham

Styrelseledamot Klimatriksdagen

Roger Bydler

Styrelseledamot Klimatriksdagen